

dan vooral bij kinderen. Ook dr. SIEFFERT, thans arts te Parijs, geeft in zijn *Formulaire de thérapeutique* (1899) dit middel aan tegen „choléra infantile”.

Dit schijnt nu wel niet hetzelfde als de aanwending van het weegbree-zaad door de heeren PINKHOF tegen chronische *obstipatie*. Maar in wezen is het naar mijn meening juist wel hetzelfde. De proeven van BAKODY e. a. bevestigen voor mij juist die van de heeren PINKHOF. En omgekeerd deze die van BAKODY. En wel hierom, omdat bij de pogingen tot genezing der *diarrhaeën* hier van verdunningen van $\frac{1}{10}$ pCt. en van die met nog geringer percentage van het oorspronkelijk onverdunde plantensap gebruik gemaakt werd en nog wordt. Zooals met zoovele artsenijsprikkel het geval is, blijkt de ondervinding, ook al behoeft men hier nog niet de noodzakelijkheid van een natuurwet in te zien, werkt ook hier, al naar gelang van individualiteit van mensch en artsenijskruid, van positie en omstandigheid, van gezondheid en ziekte, van oplossingsconcentratie, verdunning, hoeveelheid en meer factoren, eenzelfde plantensap in schijnbaar aan elkaar tegenovergestelde richting van opwekking of onderdrukking. In dit geval bij de weegbree van opheffing van chronische verstopping of van *diarrhaeën*. Het ware te wenschen, dat het voorbeeld der heeren PINKHOF navolging vond en dat meer proefnemingen met oude artsenijsplanten werden genomen, die, hoe samengesteld op zichzelf, toch over het algemeen door haar betrekkelijke eenvoudigheid, vooral ook door collegae ten plattelande, zouden kunnen worden genomen volgens de traditie van vroegere doktersgeslachten.

Als eigenaardigheid van het weegbree-sap zij nog aangevoerd, dat o. m. collegae PUHLMANN, HENGSTEBECK, SIEFFERT en FARRINGTON aan dit artsenijsmiddel een anti-nicotine-werking toeschrijven. Sommigen ontwaarden bij het inwendig gebruik van het sap het opkomen van een afkeer tegen tabak. Ook tegen enuresis nocturna wordt het aanbevolen en, naar het schijnt, reeds sinds eeuwen.

Gouda, 2 October 1915.

A. C. A. HOFFMAN.

Van verschillende andere zijden is mij medegedeeld, dat het weegbree-zaad, of de weegbree-plant, hier te lande een volksmiddel is tegen diarree. Het zaad werd echter afgetrokken, bijv. op brandewijn. Dan kon geen sprake zijn van de zuiver mechanische werking, de zwelling der zaden en de vorming van slijm, waaraan ik meen, een purgeerende werking te mogen toeschrijven. De brandewijn-tinctuur of de maceratie der zaden zal bij diarree wel als een mucilago werken, voor zooverre geen adstringerende of op andere wijze obstipeerende stoffen uit de zaden in de vloeistof geraken. Worden de zaden in hun geheel gebruikt, dan komt de werking van deze veronderstelde stoffen in het geheel niet in aanmerking. Die van het plantensap is met de werking der zaden in het geheel niet te vergelijken.

Prof. VAN DER WIELEN noemt in het *Pharm. Weekbl.* van 9 October nog een Voor-Indische weegbree (Pl. *Ispaghula*), wier zaden tegen dysenterie en als laxans worden gebruikt. Hij verwijst naar DRAGENDORF (*Die Heilmittelpflanzen der verschiedenen Völker u. Zeiten*, 1898), die als laxeerende weegbree-zaden nog noemt Pl. *Arenaria* en Pl. *Cynops* (resp. vrij zeldzaam en zeldzaam in ons land. P.), en de zaden der groote weegbree vermeldt als wondmiddel en bij oogontstekingen. Andere deelen der plant worden in Ned. Indië gebruikt (VAN DONGEN).

PINKHOF.

DE EERSTE PRIJSVRAAG DER MAATSCHAPPIJ.

Het is geen muggenzifterij, dat ik nog even op de prijsvraag terugkom, maar een dergelijke vraag moet toch geheel duidelijk gesteld wezen. De in het nummer van 21 Augustus opgenomene redactie wordt, vermoedelijk in verband met opmerkingen, die ik in het nummer van 4 September maakte, in het *Tijdschrift* van 9 October

voorzien van een verduidelijking. Men zal dus deze prijsvraag nu moeten lezen met deze uitlegging van de bedoeling er bij, en dat is op zichzelf al lastig.

Het hoofdbestuur verklaart hierin: „Voor hem, die zich bezighoudt met het samengestelde vraagstuk der tuberculose en die *onze nieuwere inzichten in het wezen der erfelijkheid* heeft gevolgd en begrepen, is het duidelijk, dat in de uitgeschreven prijsvraag onder hereditieit (lees: hereditair voorkomen van tuberculose; deze tusschenvoeging is van mij en ontleend aan de prijsvraag!) erfelijke voorbeschikking wordt verstaan”.

Ik moet toegeven, dat ik niet weet, welke „*onze nieuwere inzichten*” in dezen zijn. Daar staat een bezittelijk voornaamwoord voor. Ik zal eerstdaags *mijn* inzichten in een brochure neerleggen, doch denk wel, dat zij nog van *onze* inzichten afwijken. Welke dan de *nieuwere* zullen wezen, dat moeten de lezers uitmaken; een servituut kan nòch het hoofdbestuur, nòch ik daarop leggen. Dat „*onze nieuwere*” klinkt ietwat onvaderlands.

Maar — waarop het aankomt — ik vrees, dat men zelfs met deze aanvulling nòg niet zal weten, wat het hoofdbestuur in zake de hereditieit van tuberculose nu eigenlijk beantwoord wil zien. Wanneer onder erfelijkheid van voorbeschiktheid nu ook de platte borstkas, de tengere lichaamsbouw, de slappe musculatuur en dergelijke worden genomen, dan ben ik bang, dat de oplossers weer in het gedrang zullen komen en dat er met een nieuwe verbetering een nadere omschrijving van „*onze nieuwere inzichten*” zal moeten volgen. Wellicht ware het beste, om de geheele prijsvraag voorloopig terug te nemen.

Groningen, 9 October 1915.

G. SCHELTEMA.

DE MACHT IN DE AFDEELINGSZIEKENFONDSEN.

Daar ik het nog niet duidelijk genoeg gezegd blijf te hebben, dien ik mijn toevlucht te nemen tot de ouderwetsche sluitrede; dus:

Wij hebben bij bindend besluit bepalingen gemaakt (o. a. over de machtsverhouding) voor ziekenfondsen.

Afdeulingsziekenfondsen zijn ziekenfondsen.

Ergo: Wij hebben bij bindend besluit bepalingen gemaakt (o. a. over de machtsverhouding) voor afdeulingsziekenfondsen; *q. e. d.*

Intusschen spreekt collega SCHUCKINK KOOL nu over een middenweg tusschen alles en niets, en ik erken, dat hij in de algemeene vergadering ook de uitdrukking „de *meeste* macht” gebruikt heeft. Maar hij heeft (*Handelingen*, bldz. 992) gezegd, dat wij in 1914 hadden moeten zeggen: „nu *hernemen* wij de macht in onze eigen fondsen”. Hernemen kan men alleen wat men uit de handen gegeven heeft; hernemen beteekent een terugkomen op wat men vroeger deed; en hiertegen gaat mijn principieel bezwaar; dat mogen wij m. i. niet. Iedere machtsverhouding, die niet in strijd is met de letter en *met den geest* van het bindend besluit, kan overwogen worden.

's-Gravenhage, 11 October 1915.

Dr. D. SNOECK HENKEMANS.

BRIEFWISSELING.

EEN ONWILLEKEURIG VERZUIM HERSTELD.

In zijn ingezonden stuk in ons vorig nummer omtrent de open plaats van prof. WINKLER aan de Amsterdamsche universiteit heeft prof. BURGER geschreven, dat „WERTHEIM SALOMONSON als eenig Nederlander een aantal neurologische hoofdstukken bewerkte in LEWANDOWSKY's groote handboek der neurologie”. Thans deelt prof. BURGER ons mede, dat hij daarmede een onwillekeurig verzuim heeft be-